

[Birthe Hansen]

den lille tabel, vi er i gang med. Og vi skal endelig heller ikke tro, at fremtiden indebærer yderligere forbedringer, for fastfrysningen skal nu fremdateres til 1. oktober 1987. Ved siden af har vi stadig væk karensdagen og varighedsbegrænsningen, sidstnævnte rammer ensidigt langvarigt og alvorligt syge. Jo, der er sandelig store grupper her i landet: de syge, de arbejdsløse og bistandsmodtagerne, der spares penge på. Det er grupper, der ikke må koste noget.

Vi var i 1982 imod, at regeringen fjernede pristalsreguleringen af dagpengene, og det er vi sandelig stadig væk imod.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Også om dette forslag skal jeg på fru Aase Olesens vegne udtale, at da der her er tale om en opfølgning af folketingsbeslutningen af 12. december 1985, således at reguleringen af dagpenge ved sygdom og fødsel ikke længere er suspenderet, kan vi naturligvis anbefale det. Forhøjelsen af beregningsgrundlaget sker med 48 kr. pr. 1. april 1986, og det er vi enige i.

Det radikale venstre har ikke hermed taget stilling til størrelse af eller tidspunkt for fremtidige reguleringer af dagpengesatserne.

Birgith Mogensen (CD):

CD tilslutter sig disse ændrede reguleringsbestemmelser med hensyn til dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Tinning (VS):

Sammensætningen af det forrige og dette lovforslag gør det helt usædvanlig nemt at se, hvad det er, regeringens såkaldte socialminister bedriver. 200 mill. kr. om året kan man hente på dem, som har fået kontanthjælp, og som er tilbagebetalingspligtige, men som ikke har betalt det hele, og på dem, der skylder børnebidrag. Selvfølgelig kan man det. Kan man ikke få hentet nok, må vi gøre inkassoarbejdet endnu mere effektivt. Nu skal der strammes, nu skal der ske noget, de skal ikke gå og snyde systemet. 48,5 mill. kr. bliver der, når socialministeren rundhåndet deler ud efter denne ændring. Og hvad så med de sidste 150 mill. kr.? Nå ja, ned i hullet.

Det, dette lovforslag viser krystalklart, er, at socialministeren selvfølgelig udmærket godt ved – uanset hvor meget man skælder

socialforskningsinstituttet ud, har både de og alle andre vist det klart – at der faktisk er folk i det her land, der har massive sociale problemer, at der faktisk er folk i det her land, der ikke kan få hverdagene til at hænge sammen, at der faktisk er folk i det her land, der, mens de befinder sig inden for det sociale system, får flere og flere sociale problemer, fordi det ikke fungerer.

Ministeren har altså fundet nogle, der går og småsnyder. Dem tager vi 200 mill. kr. fra. De 150 mill. kr. beholder vi selv, resten deler vi så ud. Det er regeringens såkaldte sociale politik i renkultur.

Stillet over for valget mellem at lade det fortsætte fuldstændig uændret eller at give denne latterlig lille bid med ændrede reguleringsbestemmelser støtter vi selvfølgelig et kvart skridt i den rigtige retning. Der er ikke nogen grund til at tro, at det ligefrem skulle bevirke mirakler eller noget som helst. Det betyder bare, at de store sociale problemer ikke vil blive større med lige så stor en hast, som de ellers ville blive.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi kan tiltræde forslaget.

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg vil gerne takke for tilslutningen fra alle ordførere, så vidt jeg kunne høre. Forslaget skulle så også kunne gå hurtigt og nemt igennem socialudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 172:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændrede reguleringsbestemmelser, ændring af reglerne om ret til dagpenge under uddannelse m.v.).

(Fremsat 31/1 86).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 121:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Udvidet dagpengeret for unge under 25 år).

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.

(Fremsat 21/1 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg har nogle bemærkninger til det forslag, der er fremsat af SF om udvidet dagpengeret for unge under 25 år.

Det fremgår af forslaget, at det, man ønsker, er, at unge under 25 år kun skal have været medlemmer af en arbejdsløshedskasse i et halvt år for at kunne få ret til dagpenge.

Det har tidligere været sådan, at ret til dagpenge kunne opnås allerede efter et halvt års medlemskab. I 1981 genindførtes det krav, man havde indtil 1975, om et års medlemskab for alle. Det skete for at sikre en nærmere tilknytning til arbejdsmarkedet, før der kunne opnås ret til dagpenge, og også for at opnå en besparelse.

Efter bemærkningerne til lovforslaget skulle man tro, at unge er udelukket fra at benytte sig af arbejdsformidling, hvis de ikke er berettiget til dagpenge. Det er naturligvis ikke rigtigt. Arbejdsformidlingen skal betjene alle arbejdssøgende, uanset om de er berettigede til dagpenge eller ikke.

Vi kan kun være enige om, at det er vigtigt at få de unge i arbejde. Her kan vi glæde os over, at vi i den senere tid har set et fald i ungdomsarbejdsløsheden.

Regeringen mener i øvrigt, at de unge skal tilskyndes til at tage en uddannelse fremfor at gå lige fra folkeskolen og ud på arbejdsmarkedet. Lovforslaget vil efter min opfattelse

se kunne have den modsatte virkning. Samtidig er det regeringens opfattelse, at kravet om et års medlemskab må fastholdes også for de unge for at sikre en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, før der udbetales dagpenge.

Regeringen kan derfor ikke støtte SFs lovforslag.

Bakholt (S):

Jeg skal allerførst knytte nogle bemærkninger til arbejdsministerens lovforslag.

Arbejdsministeren foreslår, at dagpengene skal reguleres med de 2 pct., som et meget, meget stort flertal i folketinget vedtog her før jul. Det gælder maksimumssatserne, de individuelle satser, dimittendsatsen og efterløns-satserne.

Jeg må sige, at 2 pct. jo er bedre end ingenting, men der er bestemt ikke tale om, at regeringen og regeringspartierne flottes sig her. Vi har jo i socialdemokratiet fremsat et forslag, som blev nedstemt her i tinget før jul, om en anden form for regulering, nemlig 5 pct fra 1. januar 1986 og yderligere regulering fra 1. oktober.

Jeg synes egentlig ikke, vi kan være det bekendt, for at sige det ligeud. Nu har dagpengene været fastfrosne i temmelig lang tid, og de tal, vi har fået fra arbejdsministeren i arbejdsmarkedsudvalget under tidligere lovforslags behandling, viste, at regeringen sparer ca. 3 mia kr. ved at fastfryse dagpengene, som man har gjort det siden oktober 1982, da man vedtog lovændringen herom.

Man vil her foretage en regulering, som koster – jeg forstår, at det er bruttotal – 300 mill. kr., men ved at fastfryse satserne har man altså sparet ca. 3 mia kr. Dertil kommer en forhøjelse af medlemskontingentet til det dobbelte i samme periode og 800 mill. kr. på andre besparelser i dagpengesystemet. De arbejdsløse på maksimumsdagpengene har haft en reallønstilbagegang på ca. 14 pct. i samme periode. Det skal også med i billedet.

Det er derfor, jeg siger, at det bestemt ikke er at flutte sig at komme med en 2 pct.s regulering. Jeg synes, at folketingsflertallet skulle besinde sig, mens tid er, og sørge for, at der kom en bedre og mere rimelig regulering, end der er tale om her. Der er jo også tale om, at der ikke skal ske nogen yderligere regulering før 1. oktober 1987. Så meget om reguleringen.

[Bakholt]

Der er i forslaget også nogle bestemmelser om, hvad arbejdsløse må deltage i af forskellige uddannelser. Nu kan man deltage i alle former for uddannelse, der finder sted på hverdage efter kl. 16, ligeledes lørdag og søndag, og man kan fortsætte med 9. og 10. klasse, og der er forbedrede vilkår for dem, der går på HF, hvor man kan deltage i op til 20 timer. Man har mulighed for at kombinere, og der er ikke nogen tidsbegrænsning.

Jeg vil sige, at det er rimelige og fornuftige ændringer, arbejdsministeren kommer med her. Men jeg vil også sige, at det forbavser mig noget, at arbejdsministeren har udsendt to lovudkast, der havde et helt andet indhold end det forslag, arbejdsministeren nu kommer med. Jeg ved ikke, om det er, fordi der var nogle, der gjorde opmærksom på de uheldige følger, det ville få, hvis ministerens udkast var blevet til lov. Det var en indskrænkning af de arbejdsløses muligheder. Det var også noget mere bureaukratisk. Dette forslag letter administrationen, og det giver de arbejdsløse større muligheder, og det er vi tilfredse med.

Man kan jo nok spørge sig, hvad der rumsterer i hovedet på arbejdsministeren, når hun kan udsende udkast som dem, hun gjorde, inden hun kom med lovforslaget, med de tanker, der lå bagved.

Det må vel være den tankegang, at går den, så går den, og hvis der kommer for mange protester, så kan vi altid ændre på det.

Vi er selvfølgelig tilfredse med, at ministeren er nået frem til det resultat, at de arbejdsløse får nogle bedre muligheder, og det er et system, der efter vores opfattelse er til at administrere. Det er vi glade for.

Vi kan også tilslutte os de ændringer, der sker med hensyn til udbetaling af dagpenge, således at det bliver månedvis eller hver 14. dag.

Så vil jeg knytte et par bemærkninger til SFs forslag, der jo går ud på, at unge under 25 år skal have ret til dagpenge efter 6 måneders medlemskab af en A-kasse.

Det er vi meget betænkelige ved.

Vi har tidligere haft en sådan bestemmelse, ikke for unge alene, men for alle, der var medlem af en A-kasse, og vi har ført reglen tilbage til det, den var tidligere, nemlig et år. Når vi siger, at vi er betænkelige, meget betænkelige endda, er det, fordi vi synes, at der

skal være en reel tilknytning til arbejdsmarkedet, for at man kan bruge A-kassesystemet, og den må have været et år.

Vi så meget hellere, at de penge, det her ville koste, hvis det blev gennemført, blev brugt til at fremme beskæftigelsen for unge mennesker. Der er sket et tilbageskridt i stort omfang i denne regerings tid, også med hensyn til at sikre beskæftigelse for unge. Vi har fået fjernet jobskabelsesloven, og der er sket andre indgreb. Jeg tror, vi ville gøre de unge en større tjeneste, hvis vi – i stedet for at lave systemet om – afsatte midler til at sikre en større beskæftigelsesgrad for de unge.

A-kasselovgivningen er udsat for mange angreb i disse år, og vi skal ikke gøre noget for, at disse angreb bliver forstærket. Jeg tror, det er en forkert vej, SF her ønsker at gå.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg er lidt chokeret over, at socialdemokratiet og andre ikke kan indse det. Det chokerer mig ikke, at arbejdsministeren ikke kan indse det. Med alle de nedskæringer, der er sket, ikke mindst på arbejdsformidlingssystemet, har de unge mennesker, som har været et halvt år i arbejde – det er stadig væk et krav, hvis de skal have arbejdsløshedsunderstøttelse; bliver de fyret, skal de kunne få understøttelse ifølge det forslag, jeg har fremsat – ikke en kinamands chance for at få anvist et arbejde. De er ude af AF-systemet efter et halvt års arbejde, hvorefter de bliver fyret.

Det ved vi, hr. Bakholt, og det er det nye i den virkelighed, vi står i. Det var anderledes tidligere. Da tog man mere hånd om dem, der var på social bistand på grund af arbejdsløshed, men som ikke havde været i A-kassen i så lang tid, at de blev i AF-systemet.

Det er det nye i situationen, og jeg vil appellere til socialdemokraterne om at indse det, for det vil være uforståeligt uden for dette hus, hvis ikke man kan indse, at med de nedskæringer, der er sket på AF-systemet i de sidste tre år, er det blevet sådan, at AF-systemet må sige fra over for sociale bistandsklienter og sige til dem: I er for tidrøvende. Vi kan simpelt hen ikke få råd til at tage os

[Lilli Gyldenkilde]

af jer. Vi må tage dem, der er inden for vores eget system, AF-systemet.

Så er det, jeg siger: o.k., så må vi gøre et eller andet, i hvert fald for den gruppe, der har været på arbejdsmarkedet i mindst et halvt år. Det er kun en mellemvej, vi forestiller os at gå. Vi ønsker naturligvis, at de alle skal have mulighed for at få anvist arbejde, hvad enten de hører til den ene eller den anden gruppe.

(Kort bemærkning).

Bakholt (S):

Jeg kan udmærket forstå de betænkeligheder, fru Lilli Gyldenkilde har med hensyn til de nedskæringer, der har fundet sted på arbejdsformidlingsområdet og de konsekvenser, det får. Det er vi ikke uenige i. Det er meget beklageligt, men jeg tror, det er meget farligt at gå den vej, fru Lilli Gyldenkilde anviser. Der er sket nedskæringer på andre områder, og hvis vi skal følge denne tankegang, betyder det, at vi skal ændre A-kasselovgivningen på ret så væsentlige områder.

Jeg frygter også, at hvis vi går ned til et halvt år for unge under 25 år, vil mange af dem, der i dag er i beskæftigelsesarbejde i kommunerne, få lov til at være der et halvt år, og når de så har opnået dagpengeret, er det ud af klappen og over på dagpenge. Det kan også ske i dag, efter at de har været der et år og er blevet dagpengeberettiget, men så har de dog trods alt haft arbejde i et år.

Vi er som sagt meget, meget betænkelige ved at røre ved disse ting, og det er ud fra den betragtning, at vi ikke ønsker vores A-kassesystem lavet om på en sådan måde, at det kan give anledning til yderligere angreb fra den borgerlige regerings side.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja men jeg må gøre opmærksom på, at i dag er reglerne sådan, at hvis man er på beskæftigelsesarbejde, er man det som oftest i 7 måneder. Sådan er reglerne i dag, hr. Bakholt.

Hvor meget nyt er der så i at sige: nu søger vi for, at de unge bliver i et system, hvor de kan blive anvist andet arbejde, for det er det, der er hovedproblemet? Hovedproblemet er, at når de kommer ud nu, går de over i

den sociale sektor, over på bistandssystemet. Vi ved jo godt, at de ikke får anvist arbejde i dag. Disse grupper er for tidkrævende. Arbejdsformidlingen kan ikke tage sig af dem. Her har de en mulighed for at blive i AF-systemet, også efter det halve års arbejde, og dermed bedre mulighed for at få anvist arbejde.

Man skal ikke pådutte SF eller mig for den sags skyld, at jeg ønsker, de unge skal gå på arbejdsløshedsunderstøttelse. Det er slet ikke det, det handler om, men loven er sådan indrettet, at de ting hænger sammen. Det at være berettiget til at få arbejdsløshedsunderstøttelse efter en bestemt tidsperiode hænger sammen med, om man kan blive i arbejdsformidlingssystemet.

Vi har ikke kunnet få lavet det her om på anden måde. Vi har forsøgt hele tiden at banke på den dør, der hedder, at de, der er på social bistand, skal have samme anvisningsmuligheder som alle dem, der er under A-kasseloven. Det har vi ikke kunnet komme igennem med, absolut ikke. Så er det, vi siger: lad os så forsøge med dem, som har haft et halvt års arbejde og har bevist deres arbejdsevne. Vi ved jo godt, hvem vi her taler om. Det er jo ikke højtuddannede mennesker, det er specialarbejdere, det er Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer, og vi kan ikke bare se på, at fordi arbejdsformidlingssystemet ikke har penge til at tage sig af det, det ifølge loven skal, så ender det med, at de får lov at komme ud i en social deroute.

Det er det, dette lovforslag drejer sig om, og jeg vil appellere til socialdemokratiet, om ikke vi under udvalgsarbejdet kan kigge nærmere på det og få nogle eksempler belyst, der måske kan få os til at se dem i et lidt andet lys.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Bakholt sagde, at SF var inde på en farlig tankegang, som man var betænkelig ved. Så vil jeg godt spørge: ville det være en lige så farlig tankegang, hvis socialdemokratiet fik regeringsmagten? Er det angsten for den borgerlige regering, der gør, at man stivner og ikke tør tænke på, at små fremskridt kan være mulige, og udtale sig positivt over for dem? Opgiver man på grund af en taktik, fordi de borgerlige angriber A-kasserne ved

[Elisabeth Bruun Olesen]

enhver form for lidt mere visionær tankegang? Det kunne jeg godt tænke mig at få at vide.

Efter min mening står man til rådighed for arbejdsmarkedet også efter et halvt år, også efter en måned. Det er jo ikke de unges skyld, at de ikke kan få et arbejde, og at der stadig væk er så mange arbejdsløse.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Vi går så til sidste runde af korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Bakholt (S):

To ting. Først til fru Lilli Gyldenkilde: jeg vil ikke pådutte fru Lilli Gyldenkilde noget som helst, og jeg er selvfølgelig også parat til at se på i udvalget, om der er noget fornuft i det, men jeg sagde indledningsvis, at vi er meget, meget skeptiske over for dette forslag.

Så vil jeg sige, at arbejdsformidlingerne med de nedskæringer, de har været udsat for, jo ikke bliver i stand til at varetage de unges interesser på en bedre måde, fordi vi laver denne ændring. Det, vi må arbejde på, er, at de får de ressourcer til rådighed, de skal have for at klare de opgaver, de bliver stillet over for.

Så må jeg sige til fru Elisabeth Bruun Olesen, at selvfølgelig er vi angst for, hvad en borgerlig regering kan køre igennem; det synes jeg også VS skulle være, ganske klart. Det er jo ikke småting, den borgerlige regering har været i stand til at køre igennem på dette område i en 3-årig periode. Det er vi selvfølgelig bange for.

Jeg nævnte i mine bemærkninger til lovforslaget, hvilke økonomiske konsekvenser det har fået på dette område. Det ville være betydelig lettere at dæmme op for den slags ting med en socialdemokratisk regering, også selv om folketinget var skruet sammen på nogenlunde samme måde. Det synes jeg nok burde mane til eftertanke også hos VS.

Connie Hedegaard (KF):

Det konservative folkeparti synes på alle måder, at arbejdsministerens lovforslag er et godt forslag.

For det første kan vi naturligvis tilslutte os ministerens forslag om en 2. pct.-regulering af dagpengesatserne; den diskussion havde vi

allerede herinde i december på radikal foranledning, og vi synes, det er godt, at regeringen nu har fundet mulighed for at få finansieret denne forbedring af dagpengesatserne.

Den anden del af lovforslaget, nemlig den, der vedrører de lempeligere bestemmelser for at uddanne sig, mens man er på dagpenge, er vi endog særdeles tilfredse med. Der har længe været et behov for at få en præcisering af de gældende regler. Vi har jo alle sammen mødt groteske eksempler på, at folk er blevet forment adgang til relevante tilbud om uddannelse, mens de var ledige, fordi det på papiret stred imod kravet om, at de skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Ja, hele Danmark blev jo bekendt med paradokset via sagen om den kvindelige HKer, som TV-Avisen fandt frem til, en HKer, som ikke måtte tage en uddannelse lørdag formiddag, fordi det så hed sig, at hun ikke kunne stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er selvfølgelig helt urimeligt, og vi er glade for, at der nu kommer mere klare regler, så både A-kasserne og de ledige har nogle retningslinjer at gå ud fra på dette område.

Det forekommer meget logisk at sætte skillelinjen kl. 16, men især kriteriet med uddannelser, der berettiger til at modtage SU, synes vi er godt, da vi jo netop ønsker at undgå, at forslaget bliver et indirekte skridt til at indføre uddannelsesløn ad bagvejen.

Omvendt er vi så her ved et af de problemer, som forslaget rejser, for efter kl. 16 må de ledige naturligt nok disponere frit over deres tid og samtidig opretholde retten til dagpenge. Det er forståeligt nok, men her opstår jo så let et problem i forhold til, om man så må sige, de almindelige uddannelsessøgende, hvoraf nogle nok kunne fristes til at spekulere i disse nye muligheder. Teoretisk eksisterer muligheden i hvert fald. Her er et aspekt, som vi vil søge at få belyst bedst muligt i udvalget.

Men set fra de lediges side er forslaget et godt og et rigtigt skridt fremad. Netop muligheden for at videreuddanne sig også inden for kompetencegivende områder vil være en hjælp for især de mange ledige, der er ledige inden for fag med ringe beskæftigelsesudsigter, og vi håber derfor, at rigtig mange vil gøre brug af disse forbedrede muligheder for at bruge ledighedsperioder til at forbedre chancerne for igen at komme ind på arbejdsmarkedet, lige så vel som det naturligvis også

[Connie Hedegaard]

indebærer en mulighed for at give sin ledighedsperiode et fornuftigt indhold.

At ministeren så også i dette forslag får løst problemet med højskoleophold i Sydslesvig, synes vi er meget glædeligt.

Til sidst blot nogle ord om den teknisk-administrative del af lovforslaget. Også her kan vi helt tilslutte os ministerens intentioner, og især ser vi frem til, at det skal lykkes for direktøren for arbejdsløshedsforsikringen at få præciseret reglerne for, hvornår selvstændige erhvervsdrivende kan betragtes som ledige. Vi ved fra bl.a. sagsbehandlere i A-kasserne, at en forenkling og en præcisering på dette område vil være endog særdeles velkommen, lige så vel som det naturligvis vil være en styrkelse af de selvstændiges forhold, at de får klarlagt, hvilke bestemmelser de har at rette sig efter.

Endelig skal jeg blot kommentere SFs forslag ganske kort. For det første vil jeg da sige, at vi synes, det er meget positivt, at SF i bemærkningerne til forslaget nu sammen med os andre kan glæde sig over, at, som det hedder, »ungdomsarbejdsløsheden ikke stiger«. Vi ved, det er svært for SF at indrømme, men på et tidspunkt oplever vi vel også, at SF tager skridtet fuldt ud og erkender og forhåbentlig også glæder sig over sammen med os andre, at ikke nok med at ungdomsarbejdsløsheden ikke stiger, den falder rent faktisk.

Men så synes vi, det er svært at forstå argumentationen, der følger i bemærkningerne, og den har jo også foranlediget den diskussion, der lige har fundet sted heroppe. Vi forstår godt, at SF ønsker, at de unge skal have kontakt til arbejdsformidlingen. Vi forstår også godt begrundelsen for det, men jeg kan altså stadig væk ikke forstå, hvorfor det skulle kræve den ændring, SF foreslår her. Det er jo sådan, at unge allerede i dag har mulighed for at have en tæt kontakt til arbejdsformidlingen, selv om de ikke er dagpengeberettigede.

I det hele taget synes vi – og det er vi også enige med SF i – at vi da skal gøre, hvad vi kan for at styrke vejledningsindsatsen, men dér har både undervisnings- og arbejdsministeren jo også iværksat en række initiativer og har i øvrigt bebudet en større undersøgelse inden for hele vejledningsområdet.

I øvrigt synes det konservative folkeparti, at det ideelle naturligvis må være, at alle bli-

ver behandlet ens på arbejdsmarkedet, og det uanset alder, og derfor kan vi heller ikke tilslutte os det principielle i dette forslag, nemlig at unge skulle have lettere vilkår for at opnå ret til dagpenge end andre ledige.

Endelig er vi betænkelige ved forslaget ud fra den samme tankegang, som jeg gav udtryk for i forbindelse med arbejdsministerens lovforslag, nemlig betænkelighederne ved den udvidede ret til uddannelse med dagpenge. Den frygt for spekulation i systemet, som man kunne have i forbindelse med det system, der nu bliver indført takket være arbejdsministerens forslag, kunne jo meget vel blive endnu mere velbegrunder, hvis der faktisk kun skulle et såkaldt sabbatår til bestående af 26 ugers arbejde og et halvt års medlemskab af en A-kasse, for at et ungt menneske, der skal ind i et uddannelsessystem, rent faktisk kunne finansiere sin uddannelse på fulde dagpenge. Ud over at det ville være en utrolig dyr ordning, er det altså efter vores mening også principielt forkert.

Vi ønsker ikke uddannelsesløb, og det kunne meget vel blive konsekvensen af gennemførelsen af dette lovforslag fra SF.

Hanne Severinsen (V):

Først om regeringsforslaget. Det består jo af tre dele, og vi er meget tilfredse med alle tre dele.

For det første reguleringen af satserne, som jo er en følge af den folketingsbeslutning, vi tog sidste år, og vi er også tilfredse med, at man udskyder den dyrtidsregulering, der ellers skulle have været trådt i kraft til efteråret.

Vi er også glade for det, der står i bemærkninger til lovforslaget i den forbindelse, nemlig at man vil tage hul på hele spørgsmålet om finansieringssiden. Det håber vi at man får gjort, inden man begynder igen at regulere på satserne.

Den anden del af lovforslaget er vi særdeles tilfredse med. Det har været noget af et besvær for både arbejdsformidlingen, for A-kasserne og også for det enkelte medlem at finde ud af, hvad man må og ikke må, og der er masser af eksempler, der viser, at grænsetilfældene er uhyre svære at afgøre.

Efter det foreliggende lovforslag vil det blive meget mere enkelt. Man skal simpelt hen se på, om der er tale om en af de uddan-

[Hanne Severinsen]

nelser, som giver anledning til, at man kan få uddannelsesstøtte. Er det det, kan man ikke bevare retten til dagpenge. Og ellers kan man roligt gå i gang, og man kan endda nu også gå i gang med uddannelser inden for SU-systemet efter kl. 16 og i weekenderne. Det synes vi også er udmærket. Man skal ikke blande sig i, hvad folk foretager sig i deres fritid, bare man ikke bryder med det princip, som jo trods alt stadig væk skal være hovedprincippet, nemlig at man, når man får dagpenge, skal være til rådighed for arbejdsmarkedet. Det princip bliver bibeholdt, samtidig med at man altså får smidiggjort reglerne for, at man kan efteruddanne sig og videreuddanne sig. Det har vi brug for, fordi arbejdsmarkedet jo netop mange gange er noget stift. Vi har en hel del ledige, men vi har sandelig også mangel på arbejdskraft på forskellige områder.

Den tredje del er en forenkling og modernisering og tydeliggørelse af reglerne, eksempelvis spørgsmålet om de selvstændiges stilling. Det er vi også tilfredse med.

Så kommer jeg til SFs lovforslag, og som også fru Connie Hedegaard nævnte, synes vi også, man er lidt beskedene, når man taler om ungdomsledigheden, som jo rent faktisk falder i disse år.

Det, som man foreslår, er, at der nu kun skal gå et halvt år, før man kan komme ind i AF-systemet. Det synes vi er en meget dårlig idé. Det vil fremme dagpengetænkning. Man behøver altså bare arbejde et halvt år og så stå til rådighed, og så kan man gå i gang med en uddannelse. Specielt nu, hvor vi forhåbentlig får regeringens forslag igennem, vil det være en alt for stor fristelse for de unge.

Man kan i den forbindelse sige, at det måske også er lidt af et problem her, at der også er lidt for langt imellem, hvad man får som ung arbejdsløs, og hvad man får, hvis man har studiestøtte. Men det er så en helt anden diskussion.

I hvert tilfælde må man forlange, at dagpengesystemet er for dem, der er på arbejdsmarkedet, og derfor vil vi afvise forslaget.

Vi synes, at regeringens forslag er konstruktivt. Det vil være med til at afskaffe den strukturarbejdsløshed, som vi har; der er nemlig i virkeligheden elevmangel mange steder. Eksempelvis startede Jernets Arbejdsgiverforening for nylig en meget storstilet kampagne for at få piger ind i disse fag. Det

gør den ikke bare for pigernes blå øjnes skyld, det gør den, fordi man faktisk mangler de unge, og vi skal være klar over, at i 1990erne kommer vi nok snarere til at tale om elevmangel end om pladsmangel. Derfor er det jo uddannelse og videreuddannelse, det handler om, og ikke om at sætte de unge i gang med en evig cirkel af arbejdsløshed.

Vi vil derfor støtte regeringens lovforslag og afvise SFs lovforslag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Fru Connie Hedegaard så SFs forslag som kimen til en ungdomsløn, og fru Hanne Severinsen siger nu: det animerer til dagpengetænkning, og når man sammenholder det med lovforslag nr. L 172, hvad kan der dog så ikke ske med alle de dér mennesker som dagpengetænkere.

Her vil jeg minde om, at der i den foreslåede § 62 a, stk. 4, står:

»Dagpenge må dog ikke udbetales, hvis et medlem afbryder et arbejdsforhold for at deltage i undervisning eller undlader at afbryde undervisningen for at påtage sig arbejde.«

Så det problem ville slet ikke eksistere, hvis der var arbejde at få.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da den radikale ordfører, hr. Estrup, ikke kan være til stede, skal jeg komme med hans bemærkninger til lovforslagene.

Arbejdministerens lovforslag rummer tre dele, hvoraf der fortrinsvis er grund til at knytte kommentarer til de to første, nemlig reguleringen af dagpengesatserne og reglerne for uddannelse under ledighedsperioder. Forslagets tredje punkt, der indebærer forenklinger og præciseringer i loven, skal jeg ikke opholde mig længe ved; de nye regler ser umiddelbart ud til at være fornuftige forenklinger, men vi vil naturligvis se nærmere på deres indhold under udvalgsarbejdet.

Reguleringen af dagpenge- og efterlønsatserne med 2 pct. pr. 1. april 1986 er en opfølgning af det radikale beslutningsforslag, som folketinget vedtog i december 1985. Om dette er der således ikke meget andet at sige, end at vi er tilfredse med lovforslaget, og så samtidig kvittere for, at det rent faktisk lykkedes ministeren at overholde folketingets

[Dagmar Mørk Jensen]

tidsfrist den 1. februar 1986, sådan lige akkurat.

Ministeren foreslår som en tilføjelse til folketingsbeslutningen, at der samtidig sker regulering af de individuelle satser med det samme kronebeløb. Vi er enige i, at man samtidig med reguleringen af dagpengemaximum bør forbedre situationen for dem, der befinder sig på de lavere dagpengesatser, og vi kan derfor helt tilslutte os forslaget på dette punkt.

Derimod kan vi ikke følge ministeren, når hun foreslår, at den regulering, som nu sker, skal træde i stedet for en pristalsregulering af dagpengesatserne frem til oktober 1987. Det er det radikale venstres opfattelse, at vi nu har forladt fastfrysningen af dagpengesatser. Den har været længe, men den var nødvendig af hensyn til den samfundsøkonomiske balance. Nu har vi genoptaget reguleringen, og med en stigning på 2 pct. har vi sikret, at der er parallelitet mellem udviklingen i lønninger og i dagpenge for 1986.

Hvordan reguleringen skal ske på længere sigt, må i høj grad afhænge af, hvilke ændringer folketingsrådet måtte beslutte vedrørende dagpengesystemet. I så henseende ved vi, at arbejdsministeren har nedsat et udvalg, som ifølge bemærkningerne til det foreliggende forslag ventes at ville aflevere sin betænkning i det kommende efterår. Det kan være rimeligt at afvente denne betænkning, før vi tager beslutning om yderligere reguleringer, men det fører os netop frem til slutningen af 1986. Hvad der skal ske i 1987, kan vi ikke afgøre på nuværende tidspunkt, men det radikale venstre kan ikke på forhånd støtte en forlængelse af den hidtidige fastfrysning ind i 1987.

Lovforslagets bestemmelse om udvidet adgang til uddannelse og undervisning i ledighedsperioder hilser vi velkommen. Der er faktisk tale om lidt af en begivenhed og et meget betydeligt skridt i den rigtige retning. Det er glædeligt, at arbejdsministeren i sidste ende valgte at åbne for de lediges adgang til uddannelse i stedet for at foretage yderligere begrænsninger, sådan som der har været hårdnakkede forlydender om.

Jeg håber, at dette markerer en ny linje i regeringens arbejdsmarkedspolitik, en linje, som vil øge vægten på de aktive foranstaltninger for de ledige i stedet for passiv udbetaling af dagpenge. I så fald er der god over-

ensstemmelse med den lovgivning om uddannelsesstilbud og iværksætterydelse, som folketingsrådet vedtog sidste sommer.

Hovedreglen, at man fremover i dagtimerne skal kunne følge al undervisning, som ikke er omfattet af reglerne om statens udnannelsesstøtte, forekommer logisk og klar. Der ved undgås den stribe af fortolkningsproblemer, som har vist sig med det nuværende regelsæt, og samtidig løser man problemerne i forbindelse med dagpengeregulering ved deltagelse i EDB-kurser for ledige med videregående uddannelser. Det er et problem, som arbejdsmarkedsudvalget har kæmpet længe med, og det er meget glædeligt, at vi nu kan sikre fortsættelsen af disse kurser, som har givet så gode beskæftigelsesresultater for deltagerne.

Vi kan også fuldt ud støtte, at man udvider det antal timer, som ledige har ret til at følge HF-enkeltfagskurser i, og at adgangen til at følge undervisning på 8.-10. klassetrin samtidig bevares.

Når dertil føjes den fuldstændig fri adgang til at følge undervisning, også kompetencegivende, i aftentimer og i weekender m.v., er vi egentlig kommet meget langt i retning af at give de ledige mulighed for at anvende ledighedsperioder til at skaffe sig nye kvalifikationer og fornyede beskæftigelsesmuligheder.

Med de nævnte begrænsninger med hensyn til regulering af dagpengesatserne kan det radikale venstre således tilsige lovforslaget en positiv udvalgsbehandling. Men vi vil gerne samtidig gøre opmærksom på, at også dette forslag for os understreger behovet for en eller anden form for ligestilling af unge under uddannelse, herunder om reglerne for SU.

Det radikale venstre synes således ikke, at det er en god idé, at unge skal være henvist til bistandsloven, når der er andre, mere nærliggende muligheder, men vi kan ikke se, at SFs forslag om dagpenge, lovforslag nr. L 121, løser problemet. Det indeholder ikke nogen visioner, det skaffer ingen i arbejde.

Derimod vil vi arbejde på, at det meget hurtigt lykkes at finde rimelige løsninger for de unges vilkår i det hele taget.

Bente Juncker (CD):

Arbejdsministerens lovforslag indeholder nogle forbedringer, som CD kan gå ind for.

[Bente Juncker]

Vi har allerede i nogen tid ment, at en forhøjelse af dagpengesatserne er nødvendig efter bortfaldet af dyrtidsreguleringen fra januar 1983. Den 2 pct.s regulering af dagpenge- og efterlønsatser, der kommer til udbetaling pr. 1. april 1986, er påkrævet, også på baggrund af resultatet af den seneste overenskomstsituation.

Heldigvis går tendensen i retning af stigning i reallønnen, og det kan så siges at være en god position, når man vil forlænge suspension af dyrtidsregulering til oktober 1987, hvor det nedsatte udvalg vil have afsluttet sit arbejde med at formulere forslag til et bedre finansieringssystem for arbejdsløshedsforsikringen.

I efteråret 1987 vil også resultatet af de næste overenskomstforhandlinger være kendt, så det tidspunkt er velegnet til, at hele problemet arbejdes grundigt igennem. Det er så tit sagt, at det mest fornuftige, en arbejdsløshedsperiode kan bruges til, er at erhverve sig et bedre grundlag for at vende tilbage til arbejdsmarkedet. De gældende regler for uddannelse, hvor dagpengeretten bevares, er vanskelige at håndtere, og det er derfor en lettelse i administrationen ude i A-kasserne, at man forenkler og tydeliggør reglerne, så også brugerne kan få bedre overblik over, hvilke muligheder de har.

CD kan tilslutte sig ministerens lovforslag.

Med hensyn til SFs lovforslag glæder vi os også over det, der står i bemærkningerne om, at der er en nedgang i ungdomsarbejdsløsheden, og jeg forstår udmærket det, fru Lilli Gyldenkilde står for – det tror jeg i øvrigt alle partierne står for – nemlig at vi herinde skal sørge for at gøre noget for de unge. Det andet i forslaget kan vi ikke støtte.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Så kom da endelig efter meget virvar lovforslaget om de 2 pct. s regulering af dagpengene, en regulering, der er så lille og ynkelig, at man er ved at græde, og så skal den oven i købet vare frem til 1. oktober 1987, som der står. Her bemærkede jeg selvfølgelig med glæde de radikales udtalelser, som peger på, at så længe bliver det måske ikke.

Efterlønsmodtagere, der er gået på efterløn senest den 1. januar 1983, får ikke en øre ifølge dette forslag. Begrundelsen for den fastfrysning, som regeringen altså havde

tænkt sig, er ifølge bemærkningerne, at regeringen vil tage stilling til den fremtidige regulering af dagpenge- og efterlønsatser, når udvalget, der skal komme med forslag til et forbedret finansieringssystem, har afgivet betænkning til efteråret. Forbedret med hensyn til hvem? Og til fordel for hvem, vil jeg tillade mig at spørge.

Hvis den finansieringsreform, som vi tidligere har set offentliggjort, bliver noget af det, udvalget kommer frem til, kommer den såkaldte forbedring jo nok til at bestå i, at A-kassemedlemmerne skal betale noget mere for at være medlemmer af en A-kasse, så de arbejdsløse og arbejdende, der er medlemmer af A-kasserne, får forringelser, der siger spart to til, hvad vi endnu har oplevet.

Regeringen siger hele tiden, at forsikrings-elementet skal styrkes. Det vil sige, at der skal ske en privatisering, hvor A-kassemedlemmerne betaler stadig større kontingenter og får stadig mindre understøttelse. Det er vi uenige i.

Hvad retten til dagpenge under uddannelse angår, indeholder lovforslaget forenklinger og forbedringer, som dog ikke kom i stand før efter en meget hektisk avisdebat på baggrund af ministerens første udkast, som ville have forhindret 8., 9. og 10. klasses undervisning, daghøjskoler osv., ligesom unge under 25 år skulle have haft sammenlagt 52 ugers arbejde og have været medlem af en A-kasse i 18 måneder, før de kunne blive dagpengeberettigede. Ændringen blev angiveligt motiveret med, at alle unge skulle stilles lige – det må jo være lige dårligt – og at man på den måde skulle have de unge arbejdsløse til at gå i gang med en uddannelse. Som om man fik nogen til at gå i gang med en uddannelse med en straffeekspedition af sådan en art! Godt nok blev, jeg vil ikke kalde det skændselsforslaget, trukket tilbage, men det viste med tydelighed, hvad man kan forvente sig af en borgerlig arbejdsminister, og i hvilken retning tankerne har gået på et tidspunkt.

Så kan jeg gå over til SFs forslag. SF ønsker udvidet dagpengeret for unge under 25 år og ret til dagpenge efter 6 måneder. VS ønsker selvfølgelig principielt, at unge som ældre skal behandles ens, og at det burde gælde også dem, der så var over 25, men o.k., vi vil da også godt være med til en etapevis løsning, hvor vi starter med de unge og

[Elisabeth Bruun Olesen]

så forhåbentlig fortsætter med de ældre, så på den måde støtter vi SF.

Vi forstår ikke socialdemokratiets bemærkninger. Hr. Bakholt sagde, at man skulle have en reel tilknytning til arbejdsmarkedet. I gamle dage var en reel tilknytning til arbejdsmarkedet altså 6 måneder, men det er det ikke nu. Hvad har ændret sig? Jeg mener, at når man har haft 6 måneders arbejde eller for den sags skyld kortere arbejde, så har man selvfølgelig en reel tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er jo ikke éns egen skyld, man bliver fyret, men fordi arbejdsgiveren ikke har mere arbejde, så jeg synes ikke, den argumentation duer.

Hr. Bakholt glemte også at svare på mit spørgsmål, om man, når man engang selv får regeringsmagten, hvis SF og VS skulle komme frem med et sådant forslag, også vil sige nej, eller om det er taktisk spil her og nu, fordi man ikke ønsker at udfordre den borgerlige regering.

Dohrmann (FP):

For blot få måneder siden var der ingen tvivl om, at fremskridtspartiet ville have sagt blankt nej til et forslag af denne karakter. Der er imidlertid sket nogle ting i mellemtiden, som har gjort, at man nok må overveje situationen en gang til.

Den ene er, at kort tid før jul fik regeringen vedtaget – og det var i øvrigt 100 pct. i strid med de løfter, regeringen havde givet – en afgiftsbuket, som har gjort dagligdagen betydelig dyrere for alle danske familier.

En anden ting, der gør, at man bør tænke lidt nærmere over tingene, er, at vi jo allerede nu hører røster fra regeringspartierne om, at den stramning ikke var stor nok. Vi har hørt et par regeringspartier udtale, at man vel nok skulle op på en 25 pct.s moms, altså en stigning på 3 pct. Vi har hørt andre regeringspartier sige, at hvis der skal foretages en finanspolitisk stramning, som det så flot hedder, så skal det foregå på en anden måde. Men i det hele ligger jo trods alt, at man på en eller anden måde endnu en gang vil forsøge at gøre hverdagen dyrere for alle danskere, og det giver selvfølgelig også grund til overvejelse.

Derfor vil vi ikke i dag afvise, at det er berettiget med en forhøjelse, som det hele ligger for øjeblikket.

Vi mener selvfølgelig stadig væk, at der bør være en rimelig difference mellem de folk, som har et job og får løn for det, og så dem, der oppebærer dagpenge o.lign., men det skal jo også være sådan, at de, der ufor skyldt bliver ledige, har en rimelig chance for sådan nogenlunde at kunne leve en normal tilværelse. Vi vil derfor afvente begivenhedernes gang lidt, og udviklingen vil være udslaggivende for vores stilling til lovforslag nr. L 172.

Lovforslaget fra SF kan vi ikke støtte, men jeg vil godt tilføje – og nu kan jeg muligvis chokere fru Lilli Gyldenkilde lidt – at vi egentlig har den opfattelse, at de, der stiller deres arbejdskraft til rådighed for arbejdsmarkedet, har krav på, og det har de i øvrigt i henhold til grundloven, at få offentlig hjælp fra førstedagen. Vi mener med andre ord, at det system, vi har for øjeblikket, er forkert. Samfundet burde være indrettet således, at når man meldte sin ankomst på arbejdsmarkedet, så fik man naturligvis også tilbudt et job, og så var der et rigeligt udbud af arbejdspladser.

Vi synes, det er helt forkert, at man blot ved at påtage sig et job i en kortere periode kan være berettiget til at få dagpenge. Det burde selvfølgelig være sådan, at samfundet kunne tilbyde job og betale for det job, der bliver udført. Og jeg mener også, det skal være fuldstændig uafhængigt af, om man er medlem af den ene eller den anden organisation. Det skal ikke være det afgørende. Det afgørende bør være, som der står i grundlovens § 75, at enhver, som stiller sin arbejdskraft til rådighed, har krav på et job.

Jytte Andersen (S):

Som den socialdemokratiske ordfører hr. Bakholt var inde på, er socialdemokratiet tilfreds med, at de uhyrligheder, som først var på tapetet, nu er fjernet.

Når jeg så alligevel tager ordet, er det for at minde om, at hvis man ser dette lovforslag fra en uddannelsespolitisk synsvinkel, så mangler der faktisk perspektiver. Der mangler perspektiver, når man ser, at det samfund, vi kommer til at stå over for, altså morgendagens samfund, vil kræve, at alle, både de, der er ledige, og de, der er i arbejde, har nogle perioder med arbejde og andre

[Jytte Andersen]

perioder med uddannelse, og at det altså sker i en vekselvirkning.

Her kunne man spørge: hvorfor så ikke tilrettelægge en lovgivning, som giver mulighed for, at alle kan tage del i denne vekselvirkning imellem arbejde og uddannelse? Vi tænker selvfølgelig i socialdemokratiet på, at det ville være mere perspektivrigt at tilrettelægge en lovgivning, som sikrer lønmodtagerne en ret til betalt frihed til uddannelse i arbejdstiden. Man kan se på denne lovgivning og på uddannelseslovgivningen, altså jobtilbudslovgivningen, og prøve at lave nogle beregninger over forskellen imellem en reel betalt frihed til uddannelse, som giver den enkelte lønmodtager nogle rettigheder i forhold til uddannelsessystemet, og så dette her – jeg vil ikke kalde det makværk, men alligevel, det er noget, som vi lemper igennem, og som vi er glade for; bevar mig vel, det er ikke nogen kritik af selve indholdet i det. Men hvis vi laver nogle beregninger over det, så er jeg lige ved at tro, at betalt frihed til uddannelse ikke vil være så voldsom en økonomisk belastning, som det er blevet hævdet ikke mindst fra regeringens side.

Så dette her er faktisk en appel, selvfølgelig først og fremmest til regeringen, og en appel til det radikale venstre om dog at begynde at diskutere noget mere perspektivrigt ud fra nogle uddannelsespolitiske overvejelser i forhold til en ret til uddannelse.

Jeg har bemærket, at regeringen er meget optaget af paradoksproblemer eller flaskehalsproblemer, eller hvad vi nu hver især kalder det. Det er efter de informationer, jeg har, indskrænket til et mindre problem end det, som blev lanceret i første omgang. Men når vi taler om det – og der er et problem, der er nogle paradoksproblemer, der er nogle flaskehalsproblemer – så er det jo først og fremmest uddannelsesproblemer, det handler om. Så også i forhold til paradoksproblemerne vil en større og en massiv uddannelsesindsats jo hjælpe på det problem, som regeringen selv har været inde på.

Med dette indlæg ville jeg prøve at få regeringen til at tænke lidt videre. Jeg synes, at man i højere grad skulle tænke på den fleksibilitet, en uddannelsesret ville give. Mange af de arbejdsledige siger i dag, at de helst vil have job. Kvindeligt Arbejderforbunds undersøgelse siger, at af deres gruppe af langtidsledige kvinder vil 86 pct. allerhelst have

et job. Hvis man nu havde en anden lovgivningsmulighed, ville man kunne give disse kvinder et job, og så ville nogle af dem, der var i job, få mulighed for et uddannelses tilbud. Jeg tror egentlig, at det ville være til større tilfredshed for alle parter.

Men altså, jeg vil godt understrege, at vi er glade for lovforslaget, som det ligger, med de forslag, der ligger i det, og de muligheder, der ligger i det. Men det er vel på tide at få lidt mere perspektiv i uddannelsespolitikken i sammenhæng med en arbejdsmarkedspolitik.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag nr. L 121 angående ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Udvidet dagpengeret for unge under 25 år), fru Lilli Gyldenkilde, har ordet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal først sige et par ord om arbejdsministerens lovforslag. For det første har SF jo tidligere foreslået en opregulering af dagpengene. Vi var jo imod indefrysningen i sin tid, i det hele taget indgrebene, der har været på det område. Vi synes faktisk, at en retfærdighedshandling ville være at føre dem tilbage til det beløb, som de arbejdsløse efter vores mening retmæssigt kunne få, og det vil sige en forhøjelse på ca. 14 pct. Det er i alt fald det, de er gået ned i indtægt i den periode, der her har været tale om.

Da vi ikke kunne komme igennem med det, støttede vi socialdemokratiets forslag om de 5 pct. og de efterfølgende reguleringer, og det kunne vi heller ikke komme igennem med.

Det er klart, at når vi nu står med de radikales forslag, som jo er det, der har presset dette her igennem hos arbejdsministeren og hos regeringen, så går vi naturligvis ikke imod, at man regulerer med 2 pct. Det var det ene, jeg ville sige.

Det andet er, at jeg tror ikke, det er ukendt for nogen, at SF i årevis har påvist, hvor tåbelige reglerne for lediges ret til at uddanne sig i ledighedsperioder egentlig har været. Derfor støtter vi enhver forbedring heraf.

Vi konstaterer med tilfredshed, at Sydslesvigs højskoler bliver ligestillet med andre

[Lilli Gyldenkilde]

højskoler med hensyn til lediges ret til at gå der, mens de bevarer dagpengene, og vi konstaterer med tilfredshed, at arbejdsministeren og undervisningsministeren nu er blevet enige i, at ledige kan gå på EDB-kurser med dagpengere. Jeg husker jo godt det samråd, SF indkaldte til, hvor vi netop havde den sag på dagsordenen, og det glæder mig meget, og ministeren skal have stor tak, fordi vi endelig er nået til enighed på dette område.

Ligeledes er vi meget tilfredse med, at der nu igen udvides med hensyn til timetallet på HF-enkeltfagsområdet, så ledige kan få lov at gå 19 timer ugentlig på disse kurser i stedet for 12 timer. Og jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at vi ikke alle sammen har en hukommelse, der er så kort, at vi ikke ved, at det var en regel, der i sin tid blev indført af socialdemokratiet. Nu har vi den glæde, at det er en borgerlig regering, som fører den tilbage til det, der er bedre. Tak for dette også!

Jeg mener, at der bag forslaget nu ligger en forståelse for lediges ret til at uddanne sig, mens de går i en ledighedsperiode, og den ret forsøger man simpelt hen at rette op på. Det synes jeg er glimrende, og det synes jeg man skal give stor ros for, når nu endelig vi har forslaget. Det er så sjældent, at jeg får lejlighed til det, så det vil jeg ikke undlade at gøre kraftigt.

Og så til lidt udestående – og jeg mener, at vi har et udestående. Det er, at man nu åbenbart vil fokusere mere på reglen om, at hvor man kan få Statens Uddannelsesstøtte, er der lukket helt af.

Jeg mener, at vi får nogle afgrænsningsproblemer på det område, og jeg mener, at det er noget af det, vi må arbejde med i udvalget, for jeg kan forstå, at vi nu er enige i intentionerne i forslaget, så jeg mener, at det er noget af det, vi skal arbejde seriøst med. Jeg kan som eksempel nævne nogle handelsskolekurser. Handelsskolekurser er faktisk noget, man kan gå på, mens man får SU. Spørgsmålet er, om der skal være lukket af for, at en ledig i en periode kan gå ind og tage et handelsskolekursus. Det vil der være, hvis man fastholder denne meget firkantede regel. Og jeg tror ikke, at det er intentionen. Derfor ønsker jeg, at vi får lavet nogle afgrænsninger af dette.

Vi er altså forholdsvis positive over for forslaget. Vi mener, hvad angår reguleringen

med de 2 pct., at det er alt, alt for lidt, men agter selvfølgelig ikke at modsætte os det. Det var helt dejligt for en gangs skyld at kunne være lidt positiv.

Så skal jeg gå til det næste forslag, hvor jeg bestemt ikke er blevet mødt med ret mange positive bemærkninger, må jeg sige, om indholdet i vores lovforslag.

Jeg vil gerne sige først, at lovforslaget primært handler om at få unge under 25 år bedst muligt tilgodeset med hensyn til beskæftigelsesmuligheder, og det indebærer, at de ikke skal have dagpenge. Vi nærer ikke noget ønske om, at unge skal gå på arbejdsløshedsunderstøttelse; tværtimod, vi ønsker, at de skal have arbejde. Og hvis de unge har arbejde, så er der altså slet ikke noget problem, og det beder jeg ikke mindst de borgerlige ordførere i denne sag om at være opmærksomme på.

Det, som er virkeligheden i dag for mange unge, er, at de har haft arbejde et halvt år. De har bevist, at de gerne vil arbejde, har meldt sig ind i en fagforening og i en A-kasse, og så er de blevet fyret efter et halvt års arbejde. Så kan de ikke være under AF-systemet, fordi AF-systemet har anlagt en ny praksis de seneste år på grund af nogle besparelser, således at de, der er på social bistandshjælp, betragtes som tungere klienter end dem, der er i AF-systemet som sådan, og derfor får de, der er i AF-systemet som sådan, første prioritet. Der er intet odiøst i dette, for det er klart, at sådan vil det være, når nu systemerne er opbygget sådan, som de er. Det er ikke nogen klandren af arbejdsformidlingssystemet; det kan muligvis ikke gøre ret meget andet.

Men det sociale bistandssystem er altså ikke indrettet på at anvise arbejde, og der er ikke tid, hverken hos sagsbehandlerne i det sociale bistandssystem eller hos sagsbehandlerne i AF-systemet til at sætte sig ned og holde møder om, hvordan man nu klarer de her problemer, så vi får de unge ud, for det er meget ofte svære, tunge sager.

Det, man så kunne gøre – og det var så mit forslag – var at sige: ja men o.k., vi ved, at der er en tung gruppe, som det er vanskeligt med, men nu prøver vi lige et øjeblik at lade den ligge. Og så tager vi dem, der har bevist, at de har haft arbejde i et halvt år og har indmeldt sig i det, de skal indmelde sig i, og så lader vi dem blive under AF-systemet,

[Lilli Gyldenkilde]

for så gør vi i hvert fald ikke dem til sociale tabere; for det er nemlig det, der sker, når man kommer ind i bistandssystemet. Det er intentionen i forslaget, og jeg kan høre, at der er flere, der har forstået det.

Derfor vil jeg godt bede dem, der har sagt, at problemet ikke kan løses på den måde, som jeg her foreslår på SFs vegne, om i udvalgsarbejdet sammen med os at arbejde seriøst for at finde muligheder for, hvordan vi så kan løse det. Det kan ikke nytte noget, at man står og siger, at vi er enige i intentionen i dette her, og vi vil gerne hjælpe alle sammen, hvis det så ender med, at der om hvert et forslag, man kommer med, bliver sagt, som f.eks. fru Dagmar Mørk Jensen sagde: der er ingen visioner i dette her. Ja men det er der heller ikke. Det er ren og skær pragmatisme, der er i dette her forslag, og det troede jeg dog kunne gå igennem bare engang imellem herinde. Det viser sig også ofte, at det kan det, men det tager jo en Herrens tid.

Selv om forslaget nu er afvist, vil jeg appellere til, at vi prøver at gøre os klart, hvad der er intentionen i forslaget, og så vidt jeg har forstået, er der meget få af ordførerne, som egentlig har skudt mig i skoene, at det kun handlede om at fastholde de unge på dagpenge. Det er ikke det, det handler om, men om den mulighed, der ligger for at få dette ændret, så de unge bliver i det system, der kan anvise dem arbejde.

Fru Connie Hedegaard sagde med sin betingede ros af SFs bemærkninger til lovforslaget dog alligevel noget vigtigt, og da jeg også mener, at fru Connie Hedegaard virkelig er optaget af disse problemer, lige så vel som vi andre er det, vil jeg godt bruge lidt tid på det.

Det er rigtigt. Ungdomsarbejdsløsheden er heldigvis, heldigvis, først stagneret og nu fallende, og det skal ingen have utak for, for jeg synes, det har været et af vore aller-, allerstørste problemer. Men dette indebærer jo netop også, at de unge, der så bliver tale om her ifølge lovforslaget, bliver en meget mindre gruppe, og derfor kan det aldrig blive så dyrt, som man tilsyneladende argumenterer for. Det kan det ikke, for når arbejdsløsheden falder for de unge og de unge kommer i arbejde, så er der ingen problemer. Så står der bare dette i loven, og ingen bruger det, og det ville jo være den lykkeligste situation,

vi kunne komme i. Så man kan ikke bruge den argumentation, som også andre har været inde på, at nu handler det om at få unge i arbejde, så derfor afviser vi forslaget. Sådan kan man ikke argumentere. Jeg ønsker også, at de unge skal i arbejde, og derfor får de ikke brug for denne lov; men indtil de kommer i arbejde, får de brug for denne lov. Det er det, der er pointen i dette forslag.

I anledning af hvad fru Hanne Severinsen siger, skal jeg sige, at det er jo trist at opleve, at kolleger – selv om man har forskelligt partitilhørsforhold – faktisk har forstået så lidt af, hvad det handler om, så det skal jeg ikke sige mere til.

Fru Dagmar Mørk Jensen siger: SFs forslag har ingen visioner, og derfor siger vi nej til det. Fru Dagmar Mørk Jensens parti har i flere år sagt nej til flere af SFs forslag. Flere af SFs forslag og øvrige ting, vi har taget op, er jo indeholdt i det lovforslag, arbejdsministeren er kommet med, og som nu får stor ros fra alle borgerlige partiers og fru Dagmar Mørk Jensens side på de radikales vegne. Det er jeg meget glad for, ikke fordi jeg vil sige, at man nødvendigvis skal gå og blive nøjsom herinde, men virkeligheden tvinger jo én til at blive det en gang imellem, og som jeg tidligere har sagt til fru Dagmar Mørk Jensen, er det ren pragmatisme, der ligger i dette forslag. Hvis det lykkes at få de unge i arbejde, bliver der jo ikke brug for den ændring, jeg foreslår, så bliver den i praksis bare noget, der står på et stykke papir. Det vil jeg bede til at man vil gøre sig tanker om.

Så skal jeg sige til hr. Bakholt, som jo faktisk siger, at problemet ligger et andet sted, men i øvrigt er enig i intentionen i lovforslaget: ja men så lad os se på, hvordan vi så kan løse det, for jeg mener ikke, at socialdemokratiet anstændigvis bare kan afvise, at vi gør noget for denne gruppe unge, og så slå ud med armene og sige, at det også er denne borgerlige regerings skyld, at der ikke kan ske ændringer. Flere af denne borgerlige regerings partier har i dag sagt ja til intentionerne i dette lovforslag, og vi skulle jo meget nødig komme i den situation én gang til, at SF sammen med de borgerlige partier må lave noget, der er fornuftigt, og socialdemokratiet ikke vil være med. Det ville jeg da beklage, for jeg synes, at det er bedst, når vi er enige om at lave nogle ordentlige ting på disse områder.

[Lilli Gyldenkilde]

Til hr. Dohrmann skal jeg sige, at SF er ikke så nem at chokere og slet ikke med fremskridtspartiets synspunkter, men det glæder mig da, at hr. Dohrmann har læst grundloven, hvori der står noget om, at enhver arbejdsduelig person i dette land skal have beskyttet sin tilværelse, såfremt man ikke kan skaffe arbejde. Det er jo en af de ting, som man jo så smart gør ved at sige, at hvis ikke man selv betaler til hjælp til det i det omfang, det kræves, så kan man sætte folk på en varig hjælp, hvilket vil sige, at man kan sætte unge mennesker over 18 år på en førtidspensionslignende bistand. Det er ikke værdigt. Det er ikke værdigt, vil jeg have lov til at sige til fremskridtspartiets ordfører, og derfor bør man måske – ud fra den tankegang, man nu selv har omkring disse forhold – gå med ind og se på, om man ikke på en eller anden måde kan løse dette problem. Alle stemmer tæller jo med, og det kunne jo være, at vi kunne komme igennem med noget.

Jeg skal slutte med at sige tak til fru Bente Juncker, som så fint redegjorde for tingene, men det er jo ikke tilfældigt, for når man sidder sammen i et udvalg og har gjort det i mange år, bliver man klar over, hvad de andre mener. Jeg er glad for, at vi er enige i intentionen og lidt ked af, at det ikke er denne måde, vi kan løse det på, men jeg vil fastholde, at vi skal arbejde videre med det i udvalget, sådan at vi får rettet op på det, for vi kan i alt fald ikke leve med det, som det er. Tak til VS, som har støttet forslaget.

Vi ønsker ligesom fru Elisabeth Bruun Olesen, at vi skal gå tilbage til den gamle regel om, at man var berettiget til understøttelse, bare man havde været medlem af en A-kasse og en fagforening i ½ år og kunne bevise 26 ugers arbejde inden for 2 år.

Desværre tror jeg nok, det kommer til at gå sådan, at man ikke vil gå tilbage til den regel, så længe den store arbejdsløshed er til stede. Det var en god regel, der blev lavet i sin tid af socialdemokratiet og SF, det var nemlig dem, der lavede den gode dagpenge-lov i sin tid. Det er der tilsyneladende nogle der har glemt, men det kan jo være, vi kan få rettet lidt op på det.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Hr. Bakholt var inde på en betragtning om, at 2 pct. er bedre end ingenting, og det synes også alle ordførere at være enige i. Forslaget om en 2 pct.s regulering af dagpenge og efterløn fra 1. april 1986 er jo også, som det er blevet sagt af andre, en opfølgning af det beslutningsforslag, som det radikale venstre fremsatte, og som blev vedtaget inden jul, således at denne regulering nu træder i kraft pr. 1. april.

Dernæst gjorde hr. Bakholt nogle bemærkninger om nogle tidligere udkast til regler for, hvad man måtte med hensyn til uddannelsesaktiviteter, når man var ledig og fik dagpenge, og efter nogle lidt sure bemærkninger nåede hr. Bakholt frem til det positive, at han var glad for det forslag, som nu foreligger, idet han sagde, at det letter administrationen og er udtryk for en liberalisering.

Problemet har været, at man har lempet den helt strenge, gammeldags fortolkning, der går ud på, at den, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og ikke må foretage sig noget som helst andet. Dette har man lempet til, at de arbejdsledige måtte foretage sig noget, men ikke andet, og det har gjort det svært for dem at forstå reglerne. Det har selvfølgelig så også været svært for kasserne at skulle administrere efter reglerne, og det har også ind imellem været svært at skulle forklare, hvorfor man måtte det ene, men ikke måtte det andet. Derfor har hovedsigtet egentlig været at finde frem til noget, som var let at administrere og let at forstå, og som skulle være en forenkling, og derfor er jeg også glad for en henvendelse, som jeg har fået fra A-kassernes samvirke, der udtrykker tilfredshed med det forslag, som vi har til behandling i dag, og siger, at det er udtryk for en forenkling i regeladministrationen.

Det er imidlertid også udtryk for en liberalisering af reglerne om, hvad man må, når man er på arbejdsløshedsdagpenge. Det tror jeg hænger sammen med flere faktorer. For det første at vi i så lang tid har haft en høj ledighed. For det andet at vi er begyndt at åbne på andre områder. Regeringen fik for et par år siden gennemført et lovforslag om, at unge under 25 år kunne vælge, om de ville have et arbejdstilbud, eller om de ville have en uddannelsesyddelse, som var på halvdelen af de maksimale dagpenge. Vi fik i juni må-

[Arbejdsministeren]

ned gennemført en lovgivning, som medførte, at den, der ikke kom i arbejde efter at have gennemført et arbejdstilbud, kunne få en uddannelsesydelse, som svarede til det, man kunne have fået i dagpenge, og gennemføre en uddannelse. Hvis man giver langtidsledige adgang til at uddanne sig for at forbedre deres beskæftigelsesmuligheder, ville det måske være svært at sige, at man ikke må uddanne sig, før man er blevet langtidsledig, altså at man ikke må have nogen mulighed for at forbedre sin egen beskæftigelsessituation gennem en eller anden form for uddannelse. Det er en anden af årsagerne til, at dette forslag nu foreligger.

Når vi vælger 2 pct., er det, som fru Dagmar Mørk Jensen var inde på, fordi 2 pct. i regulering af dagpenge og efterløn svarer til den lønramme, vi fastlagde i overenskomstloven i foråret.

Jeg var også glad for den radikale ordførers bemærkning om, at vi nu havde fået logiske og klare regler om dagpenge og uddannelse. Vi får også EDB-kurserne med ind, og vi får mange andre uddannelser med lige fra avancerede EDB-kurser til 8., 9., 10. klasser for dem, som har brug for det, således at der er noget for folk med vidt forskellig uddannelsesmæssig baggrund.

Fru Elisabeth Bruun Olesen startede lidt positivt, og så troede man, der ville komme en rigtig positiv sætning, men det gjorde der så ikke. Imidlertid ville jeg tro, at VS, når man nu ikke kan få det hele, vil sige, at 2 pct. er bedre end 0 pct. Fru Elisabeth Bruun Olesen var også inde på det udkast, der lå til teknisk høring i en lang række ministerier, og som normalt altid kommer til offentlighedens kendskab, når det bliver forelagt for landsarbejdsnævnet, men jeg synes altså, man i stedet for skal glæde sig over det resultat, som nu ligger i folketinget.

Fru Jytte Andersen støttede lovforslaget og var inde på betydningen af, at folk kan uddanne sig. Jeg er enig i en række af fru Jytte Andersens bemærkninger om, at det nok er nødvendigt for et menneske at uddanne sig hele livet igennem, og at vi har brug for at uddanne os, hvad enten vi er i beskæftigelse, eller vi er ledige, for at forbedre vores beskæftigelseschancer igen. Noget sådant gælder faktisk i dag med hensyn til arbejdsmarkedsuddannelserne, hvor man har den prioritering, at de, der kommer først ind, er dem,

der er i beskæftigelse, og som har brug for noget mere viden for at kunne fastholde deres job eller klare det bedre, dernæst den gruppe, som har mulighed for at komme i beskæftigelse, hvis de gennemgår en arbejdsmarkedsuddannelse, og som den tredje gruppe de ledige. Men jeg synes ikke, dette er stedet at gå ind i en diskussion om betalt frihed til uddannelse, som jeg ved er en god socialdemokratisk idé, eftersom dette lovforslag jo drejer sig om dagpenge og hvad man må, når man er ledig. Derfor vil jeg nøjes med at glæde mig over, at fru Jytte Andersen også synes, at de liberaliseringstanker, forslaget indeholder, er positive.

Det er rigtigt, at regeringen er meget optaget af paradoksproblemer eller flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet, og det hænger sammen med mange ting. Omkring 1980 kunne folk ikke forstå, at vi havde en stor ledighed, samtidig med at man talte om mangel på arbejdskraft. Vi har ikke haft dette paradoksproblem de første år, denne regering har siddet, men nu har vi det, og egentlig er det udtryk for sundhed – det er nemlig udtryk for, at flere mennesker er kommet i beskæftigelse, hvilket skaber mangel på arbejdskraft, enten geografisk fordelt eller fordelt på forskellige fagområder.

Jeg mener, at flaskehalsproblemer skal imødegås på forskellig måde. Det er klart, at uddannelser kommer til at spille en væsentlig rolle, både de uddannelser, som hører under arbejdsministeriet, altså arbejdsmarkedsuddannelser, og selvfølgelig de uddannelser, der hører under undervisningsministeren. Jeg tror også, at AFs prognose- og analysevirksomhed og uddannelsen af AF-medarbejdere kommer til at spille en væsentlig rolle.

Det, jeg mener der er stor grund til at se på, er spørgsmålet om, hvem der vil blive arbejdsløse i 1980'erne og 1990'erne, for hvis vi ikke gør noget særligt, er det kvinderne. Nogle tal fra slutningen af 1985 viser, at godt 60 pct. af de ledige i dag er kvinder. De tal synes jeg ikke det er særlig morsomt at se på, og derfor synes jeg også, at en af de ting, man må gøre for at løse flaskehalsproblemet, er at sikre, at kvinderne får bedre muligheder, og at AF yder en bedre service over for kvinderne, så kvinderne bliver motiveret ind i beskæftigelsesfagene.

I løbet af kort tid vil der komme en redøgelse fra regeringen om flaskehalsproble-

[Arbejdsministeren]

mer, som vi således vil få mulighed for at drøfte nærmere her i folketinget.

Jeg ved, at fru Lilli Gyldenkilde ikke alene er en ærlig politiker, men også er realistisk menneske, og derfor vil være enig i, at det er bedre at få 2 pct. end 0 pct., når man nu ikke kan få sin hovedmålsætning, der hedder 14 pct. Jeg vil gerne sige tak for fru Lilli Gyldenkildes pæne ord om de nye forslag til, hvad man må, når man er ledig, med hensyn til at uddanne sig. Det er rigtigt, at det, vi har åbnet for, er meget alsidigt; det rækker lige fra Jaruplund til EDB-kurser og 8., 9., 10. klasse, men det er netop for at hjælpe alle, både dem, der har en akademisk uddannelse, og som har brug for disse EDB-kurser, og hvor beskæftigelsesgraden er stor bagefter, og 8., 9., 10. klasserne, fordi vi ved, der er mange kvinder på vores alder, som måske er gået ud af skolen efter 8. klasse og har brug for en skolegang, et HF-kursus el.lign.

Det er rigtigt, at vi har prøvet på at lave reglerne så enkle som muligt, og det er også derfor, vi har lavet den regel, der siger, at man må alt bortset fra det, man kan få SU til. Det har vi gjort for at få en klar afgrænsning af, hvad man må, og hvad man ikke må, men hvis der opstår afgrænsningsproblemer, er jeg meget villig til at se på det under udvalgsbehandlingen, for meningen har ikke været at lukke enkelte ting ude, men derimod at lave nogle klare regler, som skulle være lette at administrere og lette at forstå.

Hvad angår SFs forslag, tror jeg egentlig, at SF og fru Lilli Gyldenkilde har de bedste intentioner, og at fru Lilli Gyldenkilde også ønsker, at de unge under 25 år skal komme i arbejde. Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at et af hovedmålene med forslaget om, at unge under 25 år skulle have ret til dagpenge efter et halvt års medlemskab af en A-kasse i stedet for 1 års medlemskab, var, at disse unge på den måde skulle have adgang til AF-systemet og ikke bare til dagpengesystemet. Her tror jeg vi har brug for nogen afklaring af, hvad AF egentlig kan gøre. Såfremt arbejdsmarkedsudvalget ønsker det, vil jeg meget gerne give et notat om, hvad AF gør ikke alene for folk, der er medlemmer af en A-kasse, men også for andre grupper, for AF er faktisk til rådighed for alle arbejdssøgende, både dem, der er medlemmer af en A-kasse, og dem, der ikke er medlemmer af en A-kasse, dem, der er dagpengeberettigede, og dem,

der ikke er dagpengeberettigede. Problemet er selvfølgelig, at den, der ikke har haft nogen tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke har de samme kvalifikationer som den, der har været på arbejdsmarkedet og derfor kan være vanskeligere at placere. Men for AFs ordinære formidlingsarbejde findes der ingen regler, der stiller bistandsklienter anderledes end A-kasemedlemmer i forhold til ledige stillinger. Bistandsklienter og andre arbejdssøgende skal behandles af AF-kontorerne ud fra det samme formidlingsprincip: at matche motiverede og relevant kvalificerede arbejdssøgende bedst muligt med de job, der ledigmeldes til AF. Jeg tror sådan set, der er brug for et opklaringsarbejde med hensyn til AFs rolle, for AF skal faktisk hjælpe alle, men som sagt vil jeg gerne lave et notat til arbejdsmarkedsudvalget, som man kan bruge i forbindelse med udvalgsbehandlingen vedrørende dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg kan forstå, jeg har skuffet arbejdsministeren, og det er jeg da ked af. VS kan da godt se, at 2 pct. er bedre end 0 pct. – det er jo et simpelt regnestykke. Grunden til, at jeg ikke sagde det i dag, er, at jeg har sagt det så mange gange, og jeg kunne faktisk næsten ikke få over mit hjerte at sige det endnu en gang. Når man ved, at de mennesker, der skal have de to pct., har tabt 14.000–20.000 kr. om året, synes jeg, der er noget i vejen med proportionerne.

Endvidere sagde ministeren, at de to pct. var meget godt valgt, fordi de lige svarede til lønrammen. Dertil vil jeg for det første sige, at den heldigvis er brudt mange steder på det private arbejdsmarked, for det andet, at der da har været nogle andre lønrammer før de to pct. siden 1982, så de to pct. svarer altså ikke til det, folk på arbejdsmarkedet har fået – det er meget mindre.

Bakholt (S):

Jeg vil allerførst sige til VS' ordfører, at vores holdning til SFs forslag overhovedet ikke har noget taktisk over sig.

Dernæst vil jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, at vi bestemt ikke vil afvise at være med til sammen med SF at løse det problem, som fru Lilli Gyldenkilde peger på er intentionen.

[Bakholt]

bag dette her; at løse det skal vi meget gerne medvirke til. Vi tror bare ikke rigtig på, at det, SF har foreslået, er den rigtige løsning. Men lad os se, om vi kan finde nogle modeller, som kan hjælpe, for det er et problem, og det er først og fremmest nedskæringerne på arbejdsformidlingskontorerne, der har gjort det til det store problem, det er. Lad os se, hvad vi kan gøre ved det i udvalget.

Dernæst kan jeg ikke dy mig for at gøre en bemærkning til arbejdsministeren, der jo var glad for, at hun havde fået et brev fra Arbejdsløshedskassernes Samvirke, som udtrykte glæde og begrejsning over hendes forslag til regler for, hvad de arbejdsløse må med hensyn til uddannelse. Det er vel det første brev af den karakter, arbejdsministeren har fået fra Arbejdsløshedskassernes Samvirke i den periode, hun har været arbejdsminister. Men jeg er sikker på, at Arbejdsløshedskassernes Samvirke gerne ville skrive et tilsvarende brev, hvis arbejdsministeren nu i regeringen kunne få tilslutning til at forhøje dagpengene mere end de to pct.; det synes jeg hun skulle overveje.

Connie Hedegaard (KF):

Jeg har først et par bemærkninger til fru Lilli Gyldenkilde. Når jeg glædede mig over, at ungdomsarbejdsløsheden var faldet, og syntes, det var nødvendigt at fremhæve det her, var det, fordi jeg savnede den erkendelse i bemærkningerne til SFs forslag, men det er da glædeligt, at det nu blev præciseret af ordføreren.

Når jeg fremhævede det, var det ikke, fordi jeg mener, det skal være en sovepude, og at vi så kan sige: herregud, det er nogle mindre grupper, så behøver vi ikke at tage det så særlig alvorligt, vi kan lade problemerne løse sig selv. Det konservative folkeparti er helt enig med SF i, at der stadig væk er en kolossal udfordring og mange store opgaver foran os, hvad angår ungdomsarbejdsløsheden. Men hvis fru Lilli Gyldenkilde har ret i sin vurdering af, at arbejdsformidlingen ligesom skubber de unge, der ikke er dagpengeberettigede, bag i køen – og det kan vi f.eks. få dokumenteret, når nu vi får det notat om arbejdsformidlingens rolle, som arbejdsministeren netop bebudede – vil vi naturligvis også meget gerne se, om vi kan finde nogle veje til at få løst det problem, for det er na-

turligvis fuldstændig uacceptabelt, og derfor synes jeg, det er rigtigt, at vi tager det op i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg vil gerne sige tak for, at vi nu fik præciseret intentionerne bag SFs forslag. Vi er ikke enige i det, men måske kan vi løse nogle af problemerne på en anden måde. Det kan jeg hermed give tilsagn om at vi vil være med til.

Til sidst vil jeg blot gøre den bemærkning til fru Dagmar Mørk Jensen, at jeg er meget enig i fru Dagmar Mørk Jensens betragtning om nødvendigheden af en uddannelsesstøttereform, som også er værd at bemærke her, når vi taler om de unge og deres økonomiske vilkår. Jeg håber, at vi sammen med andre her i folketinget i meget nær fremtid vil kunne glæde os over at se regeringen fremsætte et forslag på området. Jeg er enig med fru Dagmar Mørk Jensen i, at der er et stort behov for det.

Hanne Severinsen (V):

Fru Lilli Gyldenkilde har selvfølgelig ret i, at problemet ville være løst, hvis vi ikke havde nogen arbejdsløshed, og så kan vi jo håbe, at vi engang når dertil.

Et andet problem er, at der, selv om vi gør os meget stor umage med at afskaffe arbejdsløsheden – og det synes jeg faktisk man kan sige regeringen har gjort – hele tiden vil være et strukturproblem, for der vil hele tiden være nogle, der trænger til uddannelse, og her åbner vi jo faktisk muligheder for bedre uddannelse og dermed altså også bedre beskæftigelse, f.eks. hvad angår efteruddannelseskursus med EDB.

Dernæst vil jeg sige til fru Jytte Andersen, at når vi som her taler om, hvad arbejdsløse har mulighed for, er det lidt mærkeligt at gøre opmærksom på, at vi hellere skulle bruge pengene til betalt frihed til uddannelse, for det drejer sig jo om dem, som allerede har arbejde, og her taler vi altså om de arbejdsløses muligheder.

Til sidst vil jeg sige, at jeg havde en lap papir øverst på min tale, som jeg faktisk glemte, og hvor der stod, at jeg skulle gøre opmærksom på, at hr. Kofod-Svendsen fra kristeligt folkeparti, som er forhindret i at være til stede her i dag, fordi han sidder til et møde, på sit partis vegne ligesom de øvrige regeringspartier giver fuld støtte til rege-

[Hanne Severinsen]

ringsforslaget og også afviser fru Lilli Gyldenkildes forslag.

Jytte Andersen (S):

Der er såmænd ikke noget mærkeligt i, at jeg drager spørgsmålet om betalt frihed til uddannelse ind i denne sag, for – og det vil jeg så minde fru Hanne Severinsen om – det socialdemokratiske lovforslag om betalt frihed til uddannelse handlede jo netop om, at både de arbejdsledige og de, der var i beskæftigelse, havde ret til en uddannelse efter deres eget ønske og inden for den vifte af uddannelsesmuligheder, som bl.a. også findes i dette forslag. Der var altså ikke tale om, at vi ville foreslå, at man trak dette her tilbage og brugte pengene til noget andet. Der var tale om, at den grad af fleksibilitet og rotationsmuligheder, som vi ser i betalt frihed til uddannelse, kunne have nogle fordele også for de ledige, som i dag siger: det eneste, vi ønsker os, er at få et arbejde. Det var ud fra den synsvinkel, jeg nævnte, at der er mere perspektiv i at brede uddannelsesmulighederne ud også til dem, der er i beskæftigelse i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Ja men hvis man skal prioritere, må de arbejdsløses muligheder dog prioriteres højere.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg har ikke sagt, at de arbejdsløses uddannelsesmuligheder skulle nedprioriteres, men jeg har sagt, at alle de kortuddannede, både dem, der er i beskæftigelse, og dem, der er ledige, skal prioriteres ligeligt. De skal have mulighed for at kvalificere sig, uanset om de er på arbejdsmarkedet p.t. eller de ikke er det. Der er altså ikke tale om en prioritering til fordel for dem, der er i beskæftigelse. Det vil jeg meget gerne have understreget over for fru Hanne Severinsen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal gøre det ganske kort her i anden omgang. Jeg vil gerne sige tak til arbejdsministeren, fordi vi kan få et notat om virkeligheden, for sådan er det jo. Vi går jo i en an-

den virkelighed herinde end den, de arbejdsløse går i derude, og som AF-systemet og de sociale sagsbehandlere arbejder i. Hvis man ikke har tilstrækkelig god kontakt til den anden virkelighed, kommer vi altså meget nemt til at gøre galt herinde, og er der nogen, der ikke kan tåle, vi gør det, er det ikke mindst de unge arbejdsløse. Derfor synes jeg, det er udmærket, at vi giver os tid til at få udarbejdet sådan et notat, der fortæller os lidt om, hvordan virkeligheden faktisk ser ud.

Jeg er også sikker på, at de bemærkninger, der er kommet om, at vi stort set er enige i intentionen i forslaget, vil komme til at betyde, at på den ene eller den anden måde får vi lavet en ændring på dette område, og så har jeg jo opnået det, jeg gerne ville med forslaget.

Det var det ene, jeg ville sige, og for at det ikke skal blive den store forbrødring – eller hedder det forsøstring på nudansk? – har jeg lyst til at sige noget i anledning af påstanden om, at arbejdsløsheden, falder. Vi har lige fået den sidste meddelelse fra arbejdsdirektoratet om, hvordan prognoserne ser ud for arbejdsløsheden. For den aldersgruppe, vi her taler om, og som jo er op til de 24 år i registreringen – jeg taler om op til 25 år i SFs forslag – er den registrerede arbejdsløshed i april kvartal 1985 for denne gruppes vedkommende 59.400 unge mennesker. Den prognose, som arbejdsmarkedsnævnet har udarbejdet, er for april kvartal 1986 på 50.450 personer, og det siger jo godt nok, at ungdomsarbejdsløsheden er faldende – ingen tvivl om det – hvis prognosen holder, og jeg synes da, vi alle sammen skal være glade for, at det ser sådan ud, men lad os nu se, hvordan det går. Jeg nævner tallene for at vise, at der faktisk er et stort problem i disse tal, og den arbejdsløshed er altså ikke faldet så meget, som vi alle sammen ønsker at den skulle.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg forslår, at lovforslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør ind-

[Formanden]

sigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 159:

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Garantifond. (Ændrede regler om bidragsfastsættelse m.v.).

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Lovforslaget om at foretage en ændring i Lønmodtagernes Garantifond kan ikke op-hidse os så forfærdelig meget. Der er jo gennemført de samme ændringer, som foreslås her på tre andre områder allerede; nu frem-sætter arbejdsministeren så et forslag, der tager fat på problemet i forbindelse med Lønmodtagernes Garantifond, og undervisningsministeren har fremsat et andet forslag, der tager sigte på det samme. Det kan vi principielt give tilslutning til.

Bo Kristensen (KF):

Det konservative folkeparti vil også benyt-te lejligheden til at sige tak til arbejdsmini-steren for det fremsatte forslag, som jo på den måde er med til at forenkle og fremme de helt små virksomheders mulighed for at turde gå i gang med ekspansion, nemlig ved at bidrag til Lønmodtagernes Garantifond bortfalder fra den 1. marts 1986, og i øvrigt er det jo også en forenkling, som arbejdsmini-steren har givet udtryk for i bemærkninger-ne til lovforslaget.

Vi kan derfor ligesom socialdemokratiet give fuld tilslutning til det foreliggende for-slag.

Hanne Severinsen (V):

Da venstres ordfører på området, hr. Tør-næs, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne – og jeg skal også huske den-ne gang at sige på kristeligt folkepartis vegne – hilse lovforslaget velkommen. Det er en god forenkling, og lovforslaget vil forbedre mulighederne for de små virksomheder, og

det finder vi er vældig godt. Både forenklin-gen og det, at de mindre virksomheder bliver stillet bedre, er noget, vi støtter.

Carsten Andersen (SF):

SF kan støtte, at de mindre virksomheder får bedre økonomiske vilkår. At de får for-bedrede lånemuligheder mener vi kan ske gennem økonomisk demokrati, hvor der gen-nem lokale fonde vil være mulighed for at placere lønmodtagernes penge i virksomhe-der for derved at skaffe arbejdspladser, og ved, at arbejdstagernes investering også sik-rer medbestemmelse og et godt arbejdsmiljø. Nå, men det er jo ikke den sag, der er på dagsordenen, men vi mener altså, det er let-tere at gå den direkte vej til at støtte de min-dre virksomheder fremfor at kravle omkring disse fiksfakserier.

Vi kan støtte forslaget, men vi rejser igen spørgsmålet om, hvordan ministeren vil sik-re, at lønmodtagerne ikke kommer til at be-tale for en fejlbudgettering ved beregningen af bidragsfastsættelsen. Jeg rejste spørgsmålet ved behandlingen af reglens indførelse på AUD i foråret 1985, så nu må vi vel kunne få nogle oplysninger om, hvorvidt ministe-rens optimisme fra dengang holder stik på dette område. Vi vil arbejde positivt for for-slaget.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da det radikale venstres ordfører i denne sag, hr. Estrup, ikke er til stede, skal jeg på hans vegne udtale, at der med forslaget nu også gennemføres bidragsfritagelse for den første medarbejder, når det gælder Lønmod-tagernes Garantifond. Det radikale venstre er helt enig heri. Vi finder, at dels indebærer det en fornuftig administrativ lettelse, at man på den måde gør reglerne for bidrag under fællesopkrævningssystemet ensartet, dels er der tale om en fortsættelse af et princip, som vi klart kan støtte, nemlig det, at arbejds-gi-verafgifterne skal lettes for de små virksom-heder.

Da alt samtidig tyder på, at bidraget pr. ansat til Lønmodtagernes Garantifond ikke vil stige for nogen virksomhed i 1987 som følge af lovforslaget, kan vi fra radikal side fuldt ud tilsige det vor støtte.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):